

BUDUĆNOST EUROPSKE OBRANE, OKRUGLI STOL U MATICI HRVATSKOJ, 6. PROSINCA

Potrebna bijela knjiga o europskoj obrani

U Matici hrvatskoj održan je 6. prosinca okrugli stol pod naslovom *Budućnost europske obrane*, i to prije sastanka na vrhu Europske Unije na kojem ne samo da će se razgovarati o toj nego i o mnogim drugim bitnim temama. Pozdravne riječi uputili su predsjednik Hrvatske demokratske zajednice Tomislav Karamarko i Zorislav Lukić, glavni tajnik Matice hrvatske, dok su na skupu izlagali Marijan Kostrenčić, pročelnik Odjela za gospodarstvo Matice hrvatske, Davor Božinović, zastupnik u Hrvatskom saboru, Andrej Plenković, član Europskog parlamenta i Arnaud Danjean, također član Europskog parlamenta te predsjednik Pododbora za sigurnost i obranu.

Europska Unija nalazi se pred važnim odlukama o budućnosti zajedničke sigurnosne i obrambene politike. Pitanje razvoja obrane jedno je od gorućih pitanja Unije. U proteklih nekoliko godina financijska se sredstva koja se izdvajaju iz proračuna za obranu, kako u zemljama Europske Unije tako i u Hrvatskoj, smanjuju, što je posljedica produžene gospodarske krize. Tomislav Karamarko naglasio je u Matici da u razvoju obrane Europske Unije bitnu ulogu imaju i imat će mala i srednja poduzetništva te kako baš njima treba dati potporu da povuku financijska sredstva iz Unije. Glavni tajnik MH Zorislav Lukić istaknuo je kako bi bilo dobro da se o takvim temama moglo razgovarati prije tridesetak godina, smjerajući da onda ne bi došlo do razaranja Hrvatske ni gubitka brojnih života. Marijan Kostrenčić navodi kako su obrana i sigurnost važne za razvoj hrvatskih gospodarskih subjekata, osvrćući se primjerice na slučaj industrije Gavrilović, koja je je

Tomislav Karamarko, Davor Božinović, Andrej Plenković, Arnaud Danjean i Marijan Kostrenčić

opskrbljivala američku vojsku. Naveo je i kako Hrvatska može pružati usluge, iznoseći projekt izgradnje NATO-ove bolnice u Splitu. Ona ne samo da bi koristila NATO-ovim snagama nego bi brojnim turistima koji dolaze na Jadran jamčila vrhunsku medicinsku skrb.

Što se pak tiče smanjenja proračuna za obranu, Davor Božinović istaknuo je kako se ona povećavaju u zemljama izvan Europe. Za njega to nije samo političko i sigurnosno pitanje nego i gospodarsko, jer za obrambenu industriju u Europi radi oko milijun i pol ljudi, što posredno što neposredno. Zašto je pitanje o budućnosti europske obrane bitno, jest što se sila predvodnica NATO-snaga – Sjedinjene Države – sve više orijentiraju na pacifičko i azijsko područje te zbog toga više ne mogu biti glavna zemlja na afričkom

i bliskoistočnom području. Europarlamentarac Andrej Plenković naglasio je da će stvaranjem zajedničke europske obrane Europska Unija moći brže reagirati na krizne situacije.

Zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku Europe podupire i član Europskog parlamenta i predsjednik Pododbora za sigurnost i obranu Arnaud Danjean koji je istaknuo da sa zajedničkom obrambenom politikom Europska Unija neće biti nemoćna, kako je to bila 1991. Europska zajednica, misleći pritom na sukobe na području bivše Jugoslavije. Danjean je naglasio da, kao najjače europske vojne sile, Francuska i Velika Britanija nisu u mogućnosti same organizirati obrambenu politiku Europske Unije. Stoga je bitno, dodao je, da se sve zemlje članice usuglase i dogovore zajedničku sigurnosnu

i obrambenu politiku kako bi se pravodobno reagiralo na krizne situacije te osiguralo mir i sigurnost.

Zašto to već nije učinjeno? Zacijelo nedostaje politička volja, istaknuo je Danjean, a u pitanju obrane države imaju isključivo pravo glasa. „Bez suglasnosti među državama, Europska Unija ne može reagirati. Budući sastanci ministara vanjskih poslova trebali bi biti više formalni, s donošenjem odluka koje imaju formalan karakter. Bitno je da Europska Unija odredi strateške ciljeve i prioritete te sredstva odnosno da bude donesena 'bijela knjiga o obrani'. Također postoji mišljenje kako bi bilo dobro da se osnuje Europski glavni stožer za obranu, no tomu se protivi Velika Britanija jer na Otoku misle da će se time duplicirati NATO-sredstva. Valja naglasiti da NATO ostaje i dalje bitan i da je on temelj kolektivne obrane, no neće uvijek intervenirati (kao što je bio primjer francuske intervencije u Maliju) te isto tako ne smije se zaboraviti kako sve zemlje članice Europske Unije nisu i članice NATO-a. Što se pak tiče Europske komisije, iako ona ne financira vojne projekte, počinje se razmišljati o financiranju *dual use projects* odnosno projekata koji se mogu koristiti kako u civilne tako i u vojne svrhe“.

Na skupu u Matici otvorena je rasprava o tome kako će po tom pitanju postupiti Hrvatska, koja je već bila žrtva podijeljenosti Europske zajednice devedesetih godina prošlog stoljeća. Zaključeno je da bismo trebali biti snažan akter u kreiranju i zagovaranju zajedničke obrambene i sigurnosne politike.

KARLO PALJUG